

***Allium pyrenaicum* A.C. Costa et E. Vayr. in Costa**

Fitxa de seguiment

Les fitxes de seguiment de tàxons amenaçats

Els documents que s'integren en aquesta sèrie, un per cadascun dels tàxons dels quals es fa un seguiment i diagnosi, tenen l'objectiu de recollir la informació bàsica del tàxon, i serveix de referència per aquelles persones que participen en el programa, o per als vigilants i tècnics amb responsabilitats en la conservació de la flora.

Per una banda, el document "[El Programa de seguiment i conservació de la flora amenaçada](#)" explica els objectius i desenvolupament del Programa, per altra, la "[Llista de tàxons del Programa de Seguiment i Conservació de la flora amenaçada](#)" recull la llista de tàxons objecte de seguiment, el seu interès i quin és l'estat de la cartografia i de seguiment d'indicadors dels tàxons. Per últim, les "Memòries de seguiment i diagnosi", incorporen tota la informació recollida de cada tàxon.

Aquests documents es poden consultar a la web de la Delegació de la Garrotxa de la Institució Catalana d'Història Natural, on només no consta la informació considerada com a sensible, i que pot repercutir negativament en la conservació del tàxon.

Allium pyrenaicum, fitxa de seguiment

1. *Allium pyrenaicum* – 2. *Liliaceae* – 3. Flora amenaçada- 4. UICN: Vulnerable– 5. Programa de seguiment i conservació de la flora amenaçada. 6. Autor: Xavier Oliver – 7. Data: 15.10.2008– 8. Delegació de la Garrotxa de la Institució Catalana d'Història Natural. 9. Dades de J. Font i X. Oliver.

Autor: Xavier Oliver

Promou: Delegació de la Garrotxa de la Institució Catalana d'Història Natural.

15.10.2008

Allium pyrenaicum Costa & Vayreda in Costa

Sinonímia:

Nom comú:

Família: *Liliaceae*

Categoria UICN:

Espanya: VULNERABLE

Catalunya: VULNERABLE, VU: D2

Garrotxa: VULNERABLE: VU: D2

Aragó: Vulnerable

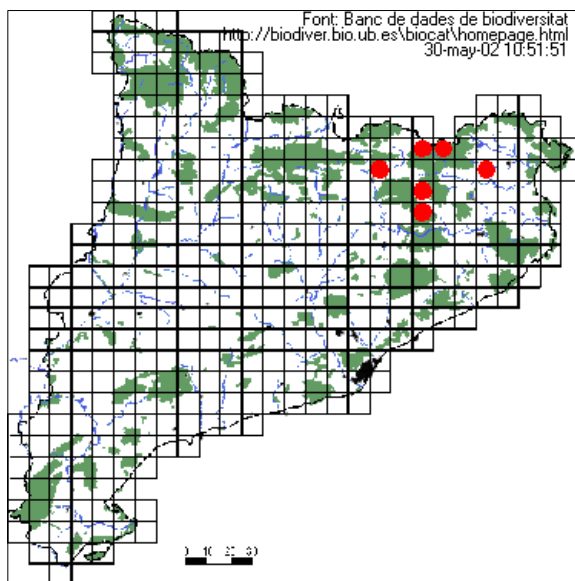
Protecció:

Protegida a l'EIN de l'Alta Garrotxa (Generalitat, 1992) i protegit com a Vulnerable a Catalunya (Generalitat, 2008).

Inclusa en l'esborrany de Decret de flora autòctona amenaçada tret a informació pública l'estiu del 2006, en la categoria de Vulnerable (Generalitat, 2006).

Descripció: Geòfit bulbós, 0.7-1.2 m; tija cilíndrica de 7-12 mm de diàmetre a la part inferior, 4-7 fulles vaginants, amplament linears, agudes, menudament denticulades al marge, 1 bràctea (espata) de 3-7 (10) cm, caduca; inflorescència esfèrica o hemiesfèrica, multiflora, de 5-8(9) cm de diàmetre; pedicels d'1.5-3.5 cm; tèpals de 5.5 6-9.5 mm; estams inclusos; floració VI-VII, càpsula globulosa de 4-6 mm.

Hàbitat: Rocams, prats enmig de cingles (*Brachypodietalia phoenicoidis*), sobre carenes (*Ononidion*, *Aphyllanthion* i *Brometalia*) i peus de cingle (*Aphyllanthion*), en orientacions sud, especialment sud i sudest. (460)1000-1400 m. Substrats calcaris.

Localitats citades:

Endemisme amb 2 àrees: (Pirineu d'Osca, i Pirineu i Serralada Transversal de Catalunya)

Distribució a Catalunya: Garrotxa, Ripollès, Osona

Catalunya: 1 àrea amb nombroses localitats a comarques gironines i barcelonines (Garrotxa, Ripollès i Osona) distribuïdes en 3 subàrees:

- 1.- Alta Garrotxa
- 2.- Santa Magdalena de Cambrils-Puigsacalm-Llancers-Cabrera-Aiats
- 3.- Prepirineu del Ripollès

Població:

La cartografia recent del tàxon ens indica diferents poblacions a les comarques de la Garrotxa, Osona i Ripollès:

- un nucli de rodals amb pocs individus a l'Alta Garrotxa (Ripollès i Garrotxa), amb 14 rodals i uns 1200 individus reproductors (2005, amb algun rodal censat els anys 2007 i 2008)
- la població puntual als cingles de Corones (Ripollès) d'uns 200 exemplars reproductors (2005)
- una població important al massís de Santa Magdalena-Puigsacalm amb un cens parcial de 9100 exemplars reproductors en el 50% de la superfície d'hàbitat idoni dins de l'àrea de presència del tàxon a la zona
- una població important al massís Llancers-Cabrera-Aiats, amb un cens parcial de 1500 exemplars reproductors en el 20% de la superfície d'hàbitat idoni dins de l'àrea de presència del tàxon a la zona

L'estimació per a tota la població catalana, en base a les dades del 2005, és de com a mínim de 25.000 exemplars reproductors, encara que els seguiments han demostrat grans oscil·lacions segons els anys. L'any 2007 com a exemple d'any molt sec, 5 rodals on es va fer el cens presentaven entre el 0 i el 22% del nombre d'exemplars reproductors detectats el 2005.

Nº	Subàrees amb localitats	Comarca/regió	UTM	Observacions
1	Foces de Biniés	Oscà		
2	Fago	Oscà		
3	Los Valles	Oscà		
4	Alta Garrotxa	Garrotxa i Ripollès		
5	Sector Puigsacalm	Garrotxa i Osona		
6	Sector Cabrerès	Garrotxa i Osona		
7	Prepirineu del Ripollès	Ripollès		

Localitats dins el programa:

Codi rodal	Localització	UTM	Observacions
AlpyCM01	Alta Garrotxa Ripollès		
AlpyCV01	Alta Garrotxa Ripollès		
AlpyCV02	Alta Garrotxa Ripollès		
AlpyCV03	Alta Garrotxa Garrotxa		
AlpyCV04	Alta Garrotxa Garrotxa		
AlpyCV05	Alta Garrotxa Garrotxa		
Alpy CV06	Alta Garrotxa Garrotxa		
Alpy CV07	Alta Garrotxa Garrotxa		

AlpySA01	Alta Garrotxa Garrotxa		
AlpySA02	Alta Garrotxa Garrotxa		
AlpySA03	Alta Garrotxa Garrotxa		
AlpySA04	Alta Garrotxa Garrotxa		
AlpySA05	Alta Garrotxa Garrotxa		
AlpySA06	Alta Garrotxa Garrotxa		
AlpyCo01	Prepirineu Ripollès		
AlpyGr01	Serralada Transversal Garrotxa		
AlpyCF01	Serralada Transversal Garrotxa		
AlpySM01	Serralada Transversal Garrotxa		
AlpyFo01	Serralada Transversal Garrotxa		
AlpyPL01	Serralada Transversal Garrotxa		
AlpyPu01	Serralada Transversal Garrotxa		
AlpyPT01	Serralada Transversal Garrotxa		
AlpySB01	Serralada Transversal Garrotxa		
AlpyLL01	Serralada Transversal Garrotxa		
AlpyCa01	Serralada Transversal Garrotxa		
AlpyCa02	Serralada Transversal Osona		
AlpyAi01	Serralada Transversal Osona		
AlpyAi02	Serralada Transversal Osona		

Però malgrat disposar d'una àrea de presència força gran l'àrea d'ocupació (cingles) és força reduïda.

Àrea de presència a Catalunya (amb la població controlada fins al moment): en 6 quadrats UTM 10x10 km i 33 quadrats UTM 1x1 km.

Diagnosi:

Localitats amb poques plantes i altres amb moltes, difícil de fer seguiment ja que creix en ambients rupícoles difícils de realitzar censos, i de vegades de trobar.

Període de prospecció: Juny-Agost

Fenologia: Floració: VI-VII

Paràmetres a seguir: Nombre d'exemplars reproductors, àrea de presència i d'ocupació, i nombre d'exemplars afectats per pastura o per pèrdua d'hàbitat.

Observacions:

Imatges:

Impactes actuals: pastura i depredació d'exemplars, i pèrdua d'hàbitat per colonització de boix i bosc en carenes i peus de cingle.

Només dues localitats presenten una depredació (Corones i Santa Magdalena) que en el primer cas, pel baix nombre d'efectius i la seva llunyania de la resta de poblacions caldria actuar-hi.

En canvi, en algunes poblacions la desaparició del bestiar pot fer desaparèixer les pastures de carena i de peu de cingle (Alta Garrotxa, Cabrerès i sector Puigsacalm) per ocupació de matollars, generalment de boix, o el mateix bosc, reduint un part de la població, en cap cas superior al 20%.

La majoria de la població, refugiada en prats secs entre cingles, resta força inaccessible al bestiar.

Les poblacions de l'Alta Garrotxa i de Corones són molt petites i força aïllades, i per tan en aquests rodals s'han de controlar els impactes que a nivell global no són importants.

Recomanacions:

Puntualment evitar la depredació i fer un seguiment de la problemàtica de pèrdua d'hàbitat, especialment a l'Alta Garrotxa.

Gran part l'àrea de presència de l'espècie és espai PEIN i presenta un bon estat general de conservació. Seria convenient realitzar un seguiment de rodals amb menys individus i més aïllats (Corones, Alta Garrotxa) per veure l'evolució, l'impacte de la competència de la vegetació i la predació per part dels herbívors, i evitar perdre aquestes poblacions probablement força diferents de la resta, des del punt de vista genètic.

Referències:

BAÑARES, Á., BLANCA, G., GÜEMES, J., MORENO, J.C. & ORTIZ, S. eds. 2003.

Atlas y libro rojo de la flora vascular amenazada de España: taxones prioritarios.

Dirección General de Conservación de la Naturaleza. Madrid, 1072 pp.

BANC DE DADES DE BIODIVERSITAT, Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya i Universitat de Barcelona.

<http://biodiver.bio.ub.es/biocat/homepage.html>

BOLOS, O. & VIGO, J., 1984-2001. Flora dels països catalans. Ed. Barcino. Barcelona.

CARRASCO, M.A., MARTÍN-BLANCO, C.J., GARCÍA, A. & PEREA, D., 1996.

“Plantas de D. Estanislau VAYREDA en el Real Colegio Alfonso XII de San Lorenzo de El Escorial (Madrid)”. Anales Jard. Bot. Madrid, 54(1): 589-594.

FONT, J. I OLIVER, X. 2004. Memòria del Programa de recerca, seguiment i gestió de flora: espècies de flora protegides i amenaçades de les comarques gironines.

Identificació i seguiment (II). Marc-octubre 2004. Servei de Protecció de la Fauna, la Flora i els Animals de Companyia, Serveis Territorials de Girona, Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa (Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya), Universitat de Girona i Fundació d'Estudis Superiors d'Olot (Ajuntament d'Olot). Inèdit.

- FONT, J. I OLIVER, X. 2004. Dossier de camp de la flora protegida i/o amenaçada de la Garrotxa. Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya, Universitat de Girona i Fundació d'Estudis Superiors d'Olot. Inèdit
- GENERALITAT DE CATALUNYA, 1993. Presidència. Llei 328/1992, de 14 de desembre, pel qual s'aprova el Pla d'Espais d'Interès Natural. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*. 1714: 1544-1551. Barcelona.
- GENERALITAT DE CATALUNYA, 2008. Decret 172/2008 de 26 d'agost de creació del catàleg de flora amenaçada de Catalunya. DOGC 5204.
- GOBIERNO DE ARAGÓN, 2004. Departamento de Medio Ambiente. Orden de 4 de marzo por la que se incluyen en el Catálogo de Especies Amenazadas de Aragón determinadas especies, subespecies y poblaciones de flora i fauna y cambian de categoría y se excluyen otras especies ya incluidas en el mismo.
- OLIVER, X., I CAMPOS, M. 2003. Catàleg i Programa de seguiment de les plantes vasculares d'interès de la Garrotxa. Fundació d'Estudis Superiors d'Olot. Olot.
<http://ichngarrotxa.iec.cat/ichngarrotxa/index.php>
- OLIVER, X. 2005. “La Llista Vermella de la flora vascular de la Garrotxa”. Delegació de la Garrotxa de la Institució Catalana d'Història Natural i Fundació d'Estudis Superiors d'Olot. <http://ichngarrotxa.iec.cat/ichngarrotxa/index.php>
- OLIVER, X. 2006. Cartografia digital de la flora amenaçada i protegida de la Garrotxa. Delegació de la Garrotxa de la Institució Catalana d'Història Natural.
<http://ichngarrotxa.iec.cat/ichngarrotxa/index.php>
- OLIVER, X. 2006 bis. El programa de seguiment i conservació de la flora amenaçada de la Garrotxa. Delegació de la Garrotxa de la Institució Catalana d'Història Natural.
<http://ichngarrotxa.iec.cat/ichngarrotxa/index.php>
- OLIVER, X. 2007. El programa de seguiment i conservació de la flora amenaçada de la Garrotxa. Delegació de la Garrotxa de la Institució Catalana d'Història Natural. *Annals de la delegació de la Garrotxa de la ICHN*, 2: 13-16. Olot.
- OLIVER, X. 2008. Seguiment de la flora amenaçada de l'Alta Garrotxa. In: *Diversitas* 62: La conservació del patrimoni natural i la biodiversitat. Vi Jornades sobre l'Alta Garrotxa (J. Vila. Ed.). Universitat de Girona. Girona p. 17-43.
- OLIVER, X. 2008 bis. Cartografia 1:5.000 de les poblacions d'*Allium pyrenaicum* a les comarques de la Garrotxa, el Ripollès i Osona. Delegació de la Garrotxa de la Institució Catalana d'Història Natural. Inèdit.
- ROMO, A.M., 1981. “Notes florístiques. Fol. Bot. Misc., 2: 65-70.
- ROMO, A.M., 1986. “Algunas precisiones sobre la corología del género *Allium* en las islas Baleares”. *Anales Jard. Bot. Madrid*, 43(1):185.
- SÁEZ, L. 1998. “Pla d'Espais d'Interès Natural: espècies de la flora estrictament protegides (fitxes descriptives i propostes d'actuació)”; Quaderns tècnics, núm. 9, Direcció General del Medi Natural, Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, 1998. Inèdit
- SÁEZ, L I ROSSELLÓ, J. A. I VIGO, J. 1998. Catàleg de plantes vasculares endèmiques, rares o amenaçades de Catalunya. I. Tàxons endèmics. *Acta Botanica Barcinonensis* 45: 309-321. Barcelona
- VAYREDA, E. 1879. Plantas notables por su utilidad o rareza que crecen espontaneamente en Cataluña ó sea Apuntes para la Flora Catalana, *Anales de la Sociedad Española de Historia Natural* vol. VIII: 1-195 i 345-462. Madrid.
- VAYREDA, E. 1902. Plantas de Cataluña. *Anales de la Sociedad Española de Historia Natural* vol. II, t. X (XXX), Madrid.
- VILLEGAS, N., 1993. “Flora i vegetació de les muntanyes del Puigsacalm-Serra de Milany. Ph. Thesis (microfilm.). Inèdit. Barcelona

VILLEGAS, N., 2002. "Plantes vasculars del Quadrat UTM 31T DG46. Vidrà".; ORCA:
Catàlegs Florístics Locals, 14, I.E.C. (Secció de Ciències).; pág. 65

VIÑAS, X. 1993. "Flora i vegetació de l'Alta Garrotxa", Universitat de Girona. 672 pàg.
+ annexes. Memòria de doctorat. Inèdit.